

tehát főtörekvésünknek oda kell irányulnia, hogy a gazdára a kötelességszerű felügyeleti jog gyakorlásának elmulasztását bűnvádi uton reáolvastathassuk, mert ha az megtörtént, nyert ügyünk van, miután az okozott kár és kártérítési összeg megtérítése iránt indítandó polgári pernek már csak az képezi döntő feladatát, hogy a kártevő fél mekkora összegre rugó *kárösszegeket* fizessen meg a kárvallott erdőbirtokosnak?

Ezt elérhetjük azáltal, ha azon gazdákat, kiknek marhái gyakorta károkat okoznak, két tanu jelenlétében az erdőörök által szóbelileg vagy közvetve a községi előljáróság, vagy a közigazgatási hatóságok útján térti-vevény mellett arra hívjuk fel, hogy gondatlan pásztoraik felett a kötelességszerű felügyeleti jogot gyakorolni következmények terhe alatt el ne mulasztják.

EGYESÜLETI KÖZLEMÉNYEK.

Jegyzőkönyv

az Országos Erdészeti Egyesület igazgató-választmányának 1909. évi december hó 15-én Budapesten tartott üléséről.

Jelen voltak: Báró *Bánffy* Dezső elnök, dr. *Bedő* Albert és *Horváth* Sándor alelnökök, *Almásy* Andor, *Arató* Gyula, *Csik* Imre, *Csupor* István, *Dapsy* Frigyes, *Gaul* Károly, *Hirsch* István, *Hoffmann* Antal, *Kaán* Károly, *Kócsy* János, *Lászlóffy* Gábor, *Marosi* Ferencz, *Muzsnay* Géza, *Nagy* Károly, *Osztro-luczky* Géza, *Péché* Kálmán, *Schmidt* Ferencz, *Tavi* Gusztáv, *Téglás* Károly és *Tomcsányi* Gyula választmányi tagok, *Szalai* Ernő, a számadás vizsgáló bizottság *elnöke*, *Kovács* Gábor alapító tag és az egyesület tisztikara.

Távolmaradásukat kimentették: *Bittner* Gusztáv, *Havas* József, *Kiss* Pál, *Laitner* Elek, *Sóltz* Gyula, *Török* Gábor, dr. *Tuzson* János és *Vuk* Gyula választmányi tagok.

I. Elnök az ülést megnyitván, a jegyzőkönyv hitelesítésére *Hirsch* István és *Tomcsányi* Gyula választmányi tagokat kéri fel.

II. A pénztár állásáról a titkár a következő jelentést terjeszti elő:

a bevétel f. évi január hó 1-től a mai napig 100041 K 18 fill.
a kiadás ugyanezen idő alatt --- --- --- --- --- 69642 „ 82 „

Rendkívüli befizetések czimén a következő összegek folytak be:

Uj készpénzalapítványként a báró Bánffy család gödemesterháza uradalmától 400 K; Piller Kálmán részéről 300 K; kötvényben tett alapítványok törlesztésére 470 K; a Wagner Károly alapítvány javára 9 K 80 fillér.

Idetartozóan a titkár sajnálattal emlékezvén meg Faragó Béla rendes tag elhunytáról, bejelenti, hogy végső akaratához képest örökösei a róla elnevezett alapítványt 4 egyenlő részletben 2000 K-val növelni kívánják.

Jelenti továbbá a titkár, hogy a mult választmányi ülés határozata értelmében az egyesület birtokában levő 225600 K n. é. magyar kor. jár. kötvényből eddig 124000 K n. é. kötvény cseréltetett át földhitelintézeti papírrá, anélkül, hogy az egyesület ezáltal tőkében vagy kamatban megrövidülést szenvedett volna.

Felhatalmazást kér titkár az elnökség részére, hogy az évi zárlatnak az ülés alkalmával pontosan még meg nem állapítható eredményéhez képest az év végével a fel nem használt összegek esetleges letétbe helyezése, az alapítványok készpénzkészletének földhitelintézeti papirok vásárlására való felhasználása és a pénztári felesleg hovaforditása iránt, hasonlóan mint a mult évben, intézkedhessék, minél elsősorban a letéti számadástól kölcsönvett összeg visszafizetése, másodsorban az 1908. évi jubiláris alapítvány dotálása és csak harmadsorban az alaptőkének gyarapítása jó figyelembe.

Egyuttal a f. évben még felmerülő szükségletre a II. rovaton (ügyviteli költségek) 1600, az V. rovaton (Erdészeti Lapok stb.) 600 K és a VII. rovaton (házat terhelő kiadások) 600 K póthitelt kér, megjegyezvén, hogy ez utóbbi főként azért vált szükségessé, mert a községi póttadó emelkedett.

Bemutatja végül a titkár az 1909. évi december hó 13-án tartott váratlan rovincsolásról felvett jegyzőkönyvet, melynek tanúsága szerint a számadásvizsgáló bizottság a pénztárt rendben lévőnek találta.

Az igazgató-választmány a titkár jelentését tudomásul veszi, a kívánt felhatalmazást az elnökségnek megadja és a kért póthiteleket engedélyezi.

Köszönettel fogadja egyuttal Faragó Béla örökösének abbeli szándékát, hogy a Faragó Béla-féle alapítványt 2000 K-val növelik.

III. A titkár bemutatja Darányi Ignác és Kócsy János vál. tagok leveleit, amelyekben az igazgató-választmány tagjaivá történt megválasztásukért köszönetet mondanak s azt elfogadják, továbbá gróf Pálffy József és a Felvidéki Magyar Közművelődési Egyesület leveleit, amelyekben a közgyűlés alkalmából vett üdvözlétekért köszönetet mondanak.

Tudomásul vétetnek.

IV. A titkár bemutatja *Darányi* Ignác földmivelésügyi miniszternek az Erdészeti Lapokban már közölt átiratát, amelyben értesíti az egyesületet, hogy a pénzügyminiszterrel megegyezett arra nézve, hogy az állami erdőtisztekre a főiskolai képzettségű tisztviselőkre nézve megállapított létszámarány a legközelebbi 3 évben teljes mértékben kiterjesztendő, még pedig a fa- és földilletmények sértetlen fentartása mellett.

Egyben közli a titkár, hogy az elnökség kötelességének tartotta, hogy a miniszter urnak ezen átiratára késedelem nélkül válaszoljon és az egyesület háláját tolmácsolja ezen több évtizeden át napirenden lévő kérdés végleges megoldásáért.

Az igazgató-választmány örömmel veszi tudomásul e bejelentést és hozzájárul az elnökség részéről már tolmácsoltt köszönetnyilvánításhoz.

V. Az elnök bejelenti, hogy a Horváth Sándor alapítvány 1000 K-ás jutalomdíjára a kitűzött határidőre több ajánlás érkezett a tagok sorából, amelyek az ülésre vonatkozó meghívóval egyidejűleg a választmány tagjaival közöltettek. Felhívja a választmány tagjait, hogy az alapszabályok értelmében a jutalomdíjat titkos szavazás útján az ajánlottak egyikének ítélje oda.

A titkos szavazás eredményeként az elnök kihirdeti, hogy az igazgató-választmány a Horváth Sándor alapítvány 1909. évi jutalomdíját 20 szavazattal 3 ellenében *Vadas Jenő* m. k. főerdőtanácsos, főiskolai tanárnak ítélte oda.

VI. Az igazgató-választmány a következő segélyeket szavazza meg:

a) *A Wagner Károly és Luczenbacher Pál alapítványokból:* özv. Felker Istvánné, özv. Kremnitzky Aladárné, özv. Bauer Endréné, özv. Urbanovszky Béláné 50—50 K, özv. Nagy Gyuláné 47 K, özv. Pukács Antalné, özv. Szécsi Zsigmondné, özv. Hethéssy Lászlóné, özv. Böhm Ferenczné, özv. Petykó Antalné, özv. Vranai Istvánné, özv. Netsch Józsefné, özv. Zeller Gézáné, özv. Hoffer Tivadarné, özv. Kernács Gyuláné, özv. Guha Károlyné, özv. Winkler Ferenczné, özv. Kristen Adolfné, özv. Werner Emilné, özv. Német Pálné, özv. Jenőffy Jenőné, özv. Gere Andrásné, özv. Kabina Jánosné, özv. Krausz Gézáné, özv. Bernard Józsefné, özv. Legányi Gézáné, özv. Susa Manóné, özv. Szalay Józsefné, özv. Rusz Miksáné, özv. Collinászy Flórisné, özv. Loványi Lénárdné, özv. Hajdu Józsefné, özv. Faller Józsefné, özv. Bokor Dénesné, özv. Pruzsinszky Károlyné, özv. Hermel Ágostné, özv. Ihrig Eberhardné, özv. Pellion Lajosné, özv. Salamon Lajosné, özv. Hecht Józsefné, özv. Klein Ödönné, özv. Sável Sándorné, özv. Kádár Istvánné, özv. Gáts Károlyné, özv. Ilies Jakabné, özv. Domokos Sándorné, özv. Braun Károlyné, özv. Hajós Gyuláné, özv. Hantos Jánosné, özv. Früstök Istvánné, özv. Aschenbrier Ágostonné, özv. Giller Edéné, özv. Seeberg Adolfné, özv. Janák Lászlóné, özv. Balás Emilné, özv. Matusovits Béláné, özv. Steinhaus Józsefné, özv. Plech Józsefné, özv. Belházy Emilné 40—40 K, összesen 2407 K.

b) *Az Erzsébet királyné alapítványból:* Plecheis Fanny, Karolin, Ilona 144 K, Révi Irma, Kristen Margit, Ziegelhofer Ida, Szalay Anna, Tauber Magda, Rausz Emilia, Mjazovszky Ilona, Kraus Emma, Janák Margit, Pellion Margit, Basa Irén, özv. Reindl Károlyné leánya, Szilárd Etelka, özv. Petykó Józsefné leánya, Csaszkóczy Erzsébet, Marcelly Malvin, Lengyel Mariska, özv. Zeller Gézáné, özv. Ilies Jakabné és özv. Révai Lajosné 1—1 leánya 40—40 K, összesen 944 K.

c) *A gróf Tisza Lajos alapítványból:* Györke Károly 200 K, Kiss Ernő 180 K, Kákosy László és Rietmüller Ármin 150—150 K, Koreny Gyula 140 K, Biró Lajos, Hors János 120—120 K, Wiener Ferencz, Figuli Lajos, Ormai Gyula, Fenyves Lajos és Eleöd

Simon 100—100 K, Craus Géza és Stark Ferencz 80—80 K, Cotteli Honorat és Ambrus Dezső 60—60 K, Ilosvay Dezső, Ágh Gyula, Papp Sándor, Szálka Albert és Markocsány Ferencz 40—40 K, összesen 2040 K.

d) *A Faragó Béla alapítvány kamataiból* az igazgató-választmány özv. Kernács Gyuláné és özv. Hermel Ágostné 1—1 gyermekének 83 K 33 f-t szavazott meg. A harmadik segélyre (83 K 34 f) az igazgató-választmány az alapszabályok értelmében első helyen Sável Sándor, 2. helyen Gere András, 3. helyen Reindl Károly egyik árváját hozza az alapító jogutódainak ajánlatba.

Ezzel a jótékony alapítványok folyó évi összes kamatai szétosztattak.

VII. A kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur véleményét kért az egyesülettől, hogy elfogadható-e a temesvári kereskedelmi és iparkamara azon javaslata, hogy a tűzifakereskedelemben egyelőre csak a közhivatalokra nézve, később általában a súly szerinti vásárlás tétessék kötelezővé.

Az ebben a kérdésben meghallgatott bizottság tagjai közül Bittner Gusztáv, Csupor István és (szóbelileg) Téglás Károly a gyakorlati kivétel nehézségeire és vele kapcsolatos visszaélések lehetősége miatt a súly szerinti árusítás ellen nyilatkoztak, míg Krippel Móricz főiskolai tanár, bár nem zárkózik el a gyakorlati alkalmazás nehézségeinek felismerése elől, elvben helyesli a súly szerinti tűzifaárusítást.

Az igazgató-választmány *Gaul* Károly felszólalása után, amelyben szintén ellenzi a súly szerinti árusítást, elhatározza, hogy tagadó értelemben válaszol a kereskedelemügyi kormány kérdésére.

VIII. A közgyűlés alkalmával beadott indítványokat (a Bedő Albert ösztöndíj összegének emeléséről, vidéki erdészeti egyesületek szervezéséről és erdészeti munka- és illetékkiszabás kiadásáról), nemkülönben Borsod, Gömör, Heves vármegyék erdészeti egyesületének újabban érkezett átiratát a magánerdőtisztek jogviszonyainak rendezéséről, az igazgató-választmány előzetes tárgyalás végett bizottságoknak adja ki, amelyek kiküldésére az elnökséget kéri fel.

IX. A titkár indítványára az igazgató-választmány elhatározza, hogy lépéseket tesz, hogy a néhai id. gróf Pálffy János által a

magyar középnemesség jelesen tanuló ifjai számára alapított iskolai ösztöndíjalapból egy vagy több 1000 K-ás ösztöndíj az erdészeti főiskolai hallgatóknak biztosítsák, ami annál méltányosabb kívánság, mert az alap tulajdonát képező vöröskői uradalom majdnem kizárólag erdőből áll.

X. Libohorszky József egyesületi szolgának ruhaátalányért beadott kérelmét az igazgató-választmány elutasítja.

XI. A Könyves Kálmán vállalat, a zágrábi társaskör és a Mikszáth-jubileum végrehajtó bizottságának kérelmeit előfizetésre, illetőleg adakozásra, az igazgató-választmány az alapszabályok tiltó rendelkezésére való tekintettel elutasítja.

XII. Új tagokként felvételnek:

a) Alapító tagnak a *bárá Bánffy-család gödemesterházi uradalma* és mérki Piller Kálmán udv. tanácsos, földbirtokos, aj. a titkár.

b) Rendes tagnak: *Bechine* Ferencz m. kir. erdőmérnökjel., aj. Horváth József és Schmidt Ferencz; *Berzenkovits* Antal m. kir. erdőmérnökgyak., aj. Ulreich Gyula; *Dezső* János m. kir. erdőmérnökjel., aj. Máthé Ambrus; *Fazekas* Ferencz m. kir. erdőmérnökgyak., aj. Bodnár Richard; *Fekete* Ferencz uradalmi erdész, aj. Kováts Albert; *Frank* Dániel fakereskedő, aj. Fábián Béla; *Gösswein* Lajos m. kir. erdőmérnökgyak., aj. Ulreich Gyula; *Hedánek* Rezső urad. alerdész, aj. Gógl Adolf; dr. *Kircz* Vilmos fakereskedő és gőzfürésztulajdonos, aj. Karsai Károly; *Kővári* György m. kir. erdőmérnökgyak., aj. Nagy László; *Krall* János m. kir. s. erdőmérnök, aj. Térfi Béla; *Langfelder* Károly gépgyáros, aj. Gaul Károly; *Papp* András m. kir. erdőmérnökjelölt, aj. Ritter Károly; *Praznovszky* Kálmán hgi erdőmérnök, aj. Mikolás Vincze; *Puksa* Endre m. kir. s.-erdőmérnök, aj. Szakmáry Ferencz; *Slijepčević* Illés m. kir. erdőmérnökgyak., aj. Ulreich Gyula; *Surjánshy* Kálmán m. kir. erdőmérnökgyak., aj. Béky Albert; *Traum* János m. kir. erdőmérnökgyak., aj. Bodnár Richard; gróf *Waldeck* György földbirtokos, aj. Fischl József; *Wierzbicki* Győző urad. erdész, aj. a titkár.

XIII. Kaán Károly vál. tag indítványozza, hogy tekintettel arra, hogy a budapesti Margitsziget egyes fapéldányai a természeti és történeti emlékek jellegével birnak és fővárosunk általában szegény szép fejlődésű koros fákban, tiltakozzék az egyesület

a kormánynál az országos növénykertnek a Margitszigeten tervezett létesítése és az ezzel kapcsolatos fapusztitás ellen.

Az igazgató-választmány az indítványt egyhangulag elfogadja.

XIV. Több tárgy nem lévén, elnök az ülést berekeszti.

K. m. f.

IRODALOM.

Könyvismertetés.

„A növények táplálkozása, tekintettel a gazdasági növényekre.“ Irta: *Dr. Mágocsy-Dietz Sándor*. (Kiadja a K. M. Természettudományi Társulat, Budapest, 1909. XIII tábla és 716 lap, 415 képpel, 8°).

Nálunk még mindig akadnak egyesek, akik azt gondolják, hogy a növénytan lényege a növényfajok latin névvel való elnevezésében merül ki. Aki azonban a modern természettudományokba alapos bepillantást nyert, az jól tudja, hogy a növénytan a gyakorlatnak csak akkor tehet igazán szolgálatot, ha egyebek között a növények életjelenségeit és tenyésztési feltételeit is a lehető legpontosabban megmagyarázza. Azért az erdészek s főleg az erdőmivelők szemében a növényélettan a legfontosabb segédtudományok egyike. Mindezideig csak az volt a baj, hogy ujabban nem akadt megfelelő magyar mű, melyben a növényélettanra vonatkozó fontosabb adatok kellő alaposággal és részletességgel össze lettek volna foglalva. Ezen a bajon segít *Mágocsy-Dietz S.* idézett műve, mely czime szerint csak a növények táplálkozásáról szól, de ezzel kapcsolatban a növények többi fontosabb életjelenségeiről is, tudományos alapon s népszerű nyelven, kellő tájékoztatást nyújt.

Erdészeti szempontból a mű figyelemreméltó; az erdész belőle az erdei növényzet életmozzanataira vonatkozó legújabb kutatások eredményeiről szerezhet tudomást. Nézzük tehát, mit is tartalmaz az a könyv.

A bevezetésben először is a növényélettan történetéről emlékezik meg a szerző s azután a növénymorfológia és növény-